

Відбір команди України
на XVII Міжнародну олімпіаду з лінгвістики

28 і 29 квітня 2019 р.

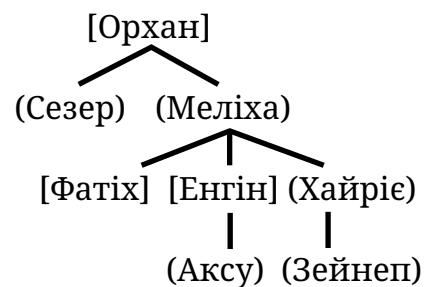
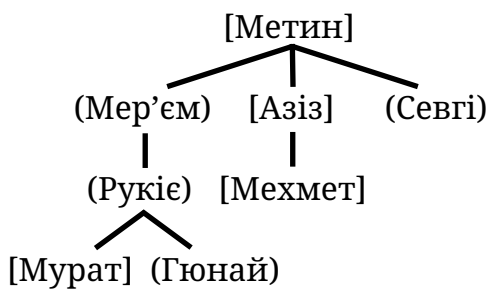
Розв'язки задач першого туру

1. Турецька мова

Словник:

Слово	Переклад
kız	донька
oğul	син
abla	старша сестра
kızkardeş	молодша сестра
abi	старший брат
kardeş	молодший брат
teyze	сестра матері
hala	сестра батька
dayı	брат матері
amca	брат батька

Відповіді до завдань 1 та 3:

Відповіді до завдання 2:

- e) У Азіза є *abla* на ім'я **Мер'єм** і *oğul* на ім'я Мехмет.
- f) Фатіх — *dayı* Зейнеп, *amca* Аксу, *oğul* **Меліхи**.
- g) Меліха — *kızkardeş* **Сезер** (не Сезера, бо Сезер — жінка!).
- j) Сезер — *teyze* Енгіна, **Фатіха** і **Хайріє**.
- l) У Меліхи є *abla* на ім'я Сезер, *oğul* на ім'я Енгін, *oğul* на ім'я **Фатіх**, а також *kız* на ім'я **Хайріє**.

2. Сокотрі

Набір приголосних у формах дієслова не змінюється.

Назвемо активними дієслова, що позначають певну діяльність, усвідомлену дію (*їсти, черпати, крокувати* тощо), а неактивними — ті, що позначають ментальний чи фізичний стан або зміну стану (*відчувати голод, боятися, помилятися, бути важким* тощо). Тоді набір голосних у дієслові визначається таким чином:

Кінцевий приголосний	Активне дієслово	Неактивне дієслово
гортанний	<i>a-a e-o-o</i>	<i>e-a i-o-o</i>
з крапкою	<i>e-a e-a-o</i>	<i>e-a i-a-o</i>
інший	<i>e-o e-a-o</i>	<i>e-e i-a-o</i>

Відповіді до завдання:

Форма 1	Форма 2	Значення
feraṭ	feraṭo	різати
sebaḥ	siboḥo	бути рідким, водянистим
ʕefaṣ	ʕefaṣo	загортати у тканину
delaḵ	dilaḵo	бути у достатку
ḵeroy	ḵerayo	стрибати
sabaḥ	seboḥo	плавати
ʔeḵaḥ	ʔiḵoḥo	відчувати біль
ṭemaṭ	ṭimoṭo	могти
faḵaṭ	feḵoṭo	розбивати

3. Сингальська і тамільська мови

Слова обома абетками записуються зліва направо. Базовими є символи для приголосних, навколо яких розташовують позначення для голосних (відсутність позначення відповідає літері *a*) та для відсутності голосного.

Далі наводимо таблиці символів обох мов, де у заголовках рядків і стовпців наведено справжню транслітерацію літери (яку не обов'язково можна вивести з умови задачі), а в дужках після неї — її можливий відповідник у назві англійською (якщо він відрізняється від транслітерації). Зеленим кольором виділено символи, наявні у завданні 1, а жовтим — такі, що з'явилися лише у завданні 2.

Сингальська

Приголосні		Голосні							
		a	ā (a)	i	u (o)	e	ē (e)	o = e + ā	ō = ē + ā (o = e + a)
k (c)	ක්	ක	කා	කි	කු	කෙ	කේ	කො	කෝ
b	බ	බ	බා	බි	බු	බෙ	බේ	බො	බෝ
g	ග	ග	ගා	ගි	ගු	ගෙ	ගේ	ගො	ගෝ
ṭ (t)	ට්	ට	ටා	ටි	ටු	ටෙ	ටේ	ටො	ටෝ
ṇ (n)	ණ්	ණ	ණා	ණි	ණු	ණෙ	ණේ	ණො	ණෝ
t	ත්	ත	තා	ති	තු	තෙ	තේ	තො	තෝ
p	ප්	ප	පා	පි	පු	පෙ	පේ	පො	පෝ
m (b)	ම්	ම	මා	මි	මු	මෙ	මේ	මො	මෝ
y (ø)	ය්	ය	යා	යි	යු	යෙ	යේ	යො	යෝ
r	ර්	ර	රා	රි	රු	රෙ	රේ	රො	රෝ
l	ල්	ල	ලා	ලි	ලු	ලෙ	ලේ	ලො	ලෝ
v (w)	ව්	ව	වා	වි	වු	වෙ	වේ	වො	වෝ
h	හ්	හ	හා	හි	හු	හෙ	හේ	හො	හෝ
s	ස්	ස	සා	සි	සු	සෙ	සේ	සො	සෝ
ḍ (t)	ඩ්	ඩ	ඩා	ඩි	ඩු	ඩෙ	ඩේ	ඩො	ඩෝ

Склад **ṭrin** містить комбінацію приголосних і не входить до базових символів сингальської абетки.

Тамільська

Приголосні		Голосні									
		அ a	ஆ ā (a)	இ i (y)	ஈ ī	உ u	எ e	ஏ ē (e/o)	ஐ ai (a/ee)	ஔ o = e + ā	ஔ ō = ē + ā (o = e + a)
k (c)	க்	க	கா	கி	கீ	கு	கெ	கே	கை	கொ	கௌ
ṭ (t)	ட்	ட	டா	டி	டீ	டு	டெ	டே	டை	டொ	டௌ
ṇ (n)	ண்	ண	ணா	ணி	ணீ	ணு	ணெ	ணே	ணை	ணொ	ணௌ
t	த்	த	தா	தி	தீ	து	தெ	தே	தை	தொ	தௌ
p	ப்	ப	பா	பி	பீ	பு	பெ	பே	பை	பொ	பௌ
m	ம்	ம	மா	மி	மீ	மு	மெ	மே	மை	மொ	மௌ
y	ய்	ய	யா	யி	யீ	யு	யெ	யே	யை	யொ	யௌ
r	ர்	ர	ரா	ரி	ரீ	ரு	ரெ	ரே	ரை	ரொ	ரௌ
l	ல்	ல	லா	லி	லீ	லு	லெ	லே	லை	லொ	லௌ
v (w)	வ்	வ	வா	வி	வீ	வு	வெ	வே	வை	வொ	வௌ
ḷ (ḷ)	ள்	ள	ளா	ளி	ளீ	ளு	ளெ	ளே	ளை	ளொ	ளௌ
ṟ (r)	ற்	ற	றா	றி	றீ	று	றெ	றே	றை	றொ	றௌ
s	ஸ்	ஸ	ஸா	ஸி	ஸீ	ஸு	ஸெ	ஸே	ஸை	ஸொ	ஸௌ
ṅ (ṅ)	ண்	ன	னா	னி	னீ	னு	னெ	னே	னை	னொ	னௌ
n	ந்	ந	நா	நி	நீ	நு	நெ	நே	நை	நொ	நௌ

Дзвінкі приголосні записуються символами для парних глухих. Замість складу з *h* у тамільській пишуть базовий символ для голосної.

Англійською	Сингальською	Транслітерація	Тамільською	Транслітерація
Wattegama	වත්තේගම	Vattēgama	வத்தேகம	Vattēkama
Mallavi	මල්ලවී	Mallavi	மல்லாவி	Mallāvi
Trincomalee	ත්‍රිකුණාමලය	(Trin)kuṇāmalaya	திருக்கோணமலை	Tirukkēṇamalai
Matara	මාතර	Matara	மாத்தறை	Mātatrai
Habarana	හබරණ	Habaraṇa	அபரணை	Aparaṇai
Kataragama	කතරගම	Kataragama	கதிர்காமம்	Katirkāmam
Batticaloa	මඩකලපුව	Maḍakalapuva	மட்டக்களப்பு	Maṭṭakkaḷappu
Gampola	ගම්පොල	Gampola	கம்பளை	Kampaḷai
Katugastota	කටුගස්තොට	Katugaastota	கடுகஸ்தொட	Kaṭukastota
Palaly	පලයාල	Paluyāla	பலாலி	Palāli

1. ௌுரூக்஑ு (Morokkō) — ௡ரூக்஑ு.
2. ௑ு஑ு஑ு஑ு (Kosṭārikā) — ௑ு஑ு஑ு஑ு.
3. ௑ு஑ு஑ு (Turkiya) — ௑ு஑ு஑ு஑ு.
4. ௑ு஑ு஑ு஑ு (Kolampiyā) — ௑ு஑ு஑ு஑ு.
5. ௡஑ு஑ு஑ு஑ு (Maṭakāskar) — ௡஑ு஑ு஑ு஑ு.
6. ௑ு஑ு஑ு஑ு஑ு (Arkentīnā) — ௑ு஑ு஑ு஑ு஑ு.

4. Угорська мова

Суфікси для форм «до X» та «із X» виглядають як CV₁ та CV₂l відповідно.

C — приголосна *b* або *r*:

- *r* для топонімів, що стосуються Угорщини, останній звук яких не є носовим приголосним;
- *b* для угорських топонімів, що закінчуються носовим приголосним, та для іноземних топонімів.

Голосні суфіксів залежать від останньої голосної кореня:

- для передніх голосних (*e, é, ö, ő*): V₁ = *e*, V₂ = *ő*;
- для задніх голосних (*a, á, o, ó*): V₁ = *a*, V₂ = *ó*.

Якщо останнім у початковій формі є голосний, то він короткий, а після приєднання суфікса стає довгим.

Відповіді:

Топонім	Переклад
Шалготар'ян	Salgótarján
з Абоні	Abonyból
до Веспрема	Veszprémbe
до Лагоса	Lagosba
до Торонто	Torontóba
з Татабаньї	Tatabányáról
з Гатвана	Hatvanból
з Озда	Ózdról
до Цельдьомьолька	Celldömölkre
з Бледа	Bledből

5. Аламблак

Порядок слів:

речення: підмет — [обставина часу] — [додаток] — присудок

група іменника: [число/власник/складне означення] — [прикметник] — іменник

Словник (у іменників підкреслено базовий суфікс статі/числа):

Іменники	
хлопчик/дівчинка ¹	y<u>onr</u>/y<u>ont</u>
рука	t<u>ir</u>t²
чоловік	y<u>imar</u>
хряк	f<u>ohr</u>
нога	w<u>urat</u>²
пес	y<u>aur</u>
скеля	t<u>ahit</u>
жінка	m<u>ett</u>
бананове дерево	g<u>onmt</u>³
річка	t<u>ekt</u>
риба	y<u>irar</u>
арекова пальма	y<u>ofmt</u>³
будинок	k<u>unyt</u>
місто	t<u>aupt</u>
школа	s<u>kurr</u>
дощ	b<u>ur</u>
кокосове дерево	t<u>eamt</u>³
хлібне дерево	w<u>utonmt</u>³

Прикметники	
твердий	tat
чорний	krta
маленький	habhi
великий	bro
хороший	dborloh
винний ⁴	wain
цілий	yuht
інший	wom

Дієслова	
з'їсти	fa
вдарити	tat
побачити	hti
мити	kipta
спалити	kur
прийти	nie
пити	fut

Прислівники	
колись	bingot
± 1 день	yihok
± 2 дні	yuwonano

¹ Множина — *ditu*.

² Визначається з форм, що використовуються з числівниками.

³ У назвах дерев є додатковий суфікс *-t*, який зникає при утворенні назв плодів чи м'якоти. Для утворення прикметника беруть корінь слова без цього суфікса.

⁴ Трапляється лише у сполученні **wain buram** 'винна вода', де використовується як прикметник. Якби це слово було іменником, то в даній конструкції містило б іменникові суфікси. Можливе припущення, що за аналогією з кокосовою водою походить від **wainmt** 'виноградне дерево'.

Структура іменника: корінь — [m] — [ha/pa/en]* — [duha/et/число і стаття] — [ho/i/te].

* Теоретично можуть трапитися в одному слові, але у межах задачі таких випадків не подано.

Суфікси іменника:

- *m* — суфікс дерева.
- *ha* — використовується для плодів (включно з каменем як плодом скелі). Передбачає показник однини жіночого роду.
- *ra* — використовується для «м'якоті»: м'якоть фруктів (додається до кореня слова, без суфіксів *-m-* та *-ha-*), м'ясо тварин, вода дощу. Передбачає показник множини.
- *en* — зменшувальний суфікс. Передбачає показник однини ч. р.
- *duha* — для X у складному означенні виду «який не має X».
- *et* — для X у складному означенні виду «який має X».
- показники числа/статі (не ставляться у складному означенні та перед *-te-*):
 - *-r-* — однина чоловічого роду,
 - *-t-* — однина жіночого роду,
 - *-f-* — двоїна,
 - *-m-* — множина.
- *ho* — показник власника.
- *i* — використовується для першого із двох чи трьох однорідних членів речення.
- *te* — використовується для другого з трьох однорідних членів речення.

Структура дієслова: корінь — час — підмет — [додаток]. Суфікси:

— Показники часу:

- *-mo-* — минулий,
- *-ro-* — нещодавно минулий (учора),
- *-rah-* — майбутній.

— Показники підмета й додатка збігаються з відповідними показниками в іменниках.

— У неперехідних дієслів відсутній показник додатка.

Словник числівників:

1	rpa
2	hus
3	husfirpa
4	husfihus
5 + X	tir yuhti manakor tirtho X
10 + X	tir husfi wuratho X
15	tir husfi wura yuht
15 + X	tir husfi wura yuhte wom wuratho X
20	yima yuht
25 + X	yima yuhtri wom yimarho tir yuhte manakor tirtho X
40	yima hus

Показник числа/статі іменника та дієслова змінюється за наявності числівника:

- якщо числівник закінчується на *rpa*, то на *-t-*;
- якщо числівник закінчується на *hus*, то на *-f-*;
- інакше пишуть базовий суфікс.

Коли числівник, який передбачає показник *-t-* або *-f-*, стоїть один (без іменника), то до нього самого в кінці дописують відповідний показник.

Відповіді до завдання 1:

дитячий садок	skurenr
матір	yonet mett
безхатко	kunyduha yimar

Відповіді до завдання 2:

шістнадцять песиків	tir husfi wura yuhtte wom wuratho rpa yauent
сорок великих бананових дерев	yima hus bro gonmf
нога чорного хряка	krta fohrho wurat
свинина, плід хлібного дерева і вода	fohpami wutonhate bupam

Відповіді до завдання 3:

tir husfi wura yuht krta tahihat	п'ятнадцять чорних каменів
yima yuhtri wom yimarho tir yuhtte manakor tirtho rpa yofhat	двадцять шість горіхів бетелю
dboriorh yontho wain bupam	вино хорошої дівчинки
skurduha taunenri wurat bro kunyt	містечко, яке не має школи, та великий будинок, який має ногу

Відповіді до завдання 4:

- 13 Великі діти, які мають пса, вчора мили твердий кокос.
yauet bro yonm yihok tat teahat kiptaromt
- 14 Завтра прийдуть три маленьких поросяти.
husfirpa habhi fohent yihok nierah
- 15 Жінка, яка не має риби, позавчора з'їла інші банани і плоди хлібного дерева.
yiraduha mett yuwonano wom gonhami wutonham famotm
- 16 Хороший чоловік жінки побачить ціле місто й арекову пальму дівчинки.
mettho dboriorh yimar yuht taunti yontho yofmt htirahrf

Відповіді до завдання 5:

- 17 **yont bingot tea bupam futmotm**
Дівчинка колись пила кокосову воду.
- 18 **husfihus yauenf yihok yimarho fohm farofm**
Чотири песика вчора з'їли чоловікових хряків.
- 19 **yonm bupaduha wutonmti tat tahit tatrahmf**
Діти вдарять хлібне дерево, яке не має води, і тверду скелю.
- 20 **gonhaet mett yuwonano krta yiraenet tekenr htimotr**
Жінка, яка має банан, позавчора бачила струмок, який має чорну рибку.